شانس دیده شدن در جشنواره را دارد. ندا کوهی بازیگر جوان تئاتر شهرمان نیز با پذیرفته شدن فیلم «مصلحت» اولین ساخته حسین دارابی در فجر امسال حضور خواهد داشت. «ابلق»، ساخته نرگس آبیار، «تی تی» به کارگردانی آیدا پناهنده، «روزی روزگاری آبادان» ساخته حمیدرضا آذرنگ، «ستاره بازی»، به کارگردانی هاتف علیمردانی در کنار «تک تیرانداز»، «خط فرضی»، «زالاوا»، «مامان»، «منصور» و «یدو» دیگر فیلم‌هایی هستند که نامشان در این فهرست دیده می‌شود. از میان نکات جالب توجه این فهرست می‌توان به حضور آثار ۷ فیلم اولی اشاره کرد.

کدام فیلم‌ها از حضور در فجر بازماندند

اما آثار مهمی هم وجود دارند که نامشان در فهرست ۱۶ فیلم نهایی قرار نگرفته است. مهم‌ترین آن‌های نیز «قاتل و وحشی» ساخته حمید نعمتا... و «چپ‌راست» به کارگردانی حامد محمدی هستند. این دو فیلم در روزهای گذشته حاشیه‌های زیادی ایجاد کرده بوند به طوری که برخی از رسانه‌های از توقیف هر دو آن‌ها خبر داده‌اند. اما علاوه بر «قاتل و وحشی» و «چپ‌راست» چند فیلم دیگر که به نظر می‌رسید از آثار مهم امسال باشند نیز در میان ۱۶ فیلم داوران حضور ندارند. «آهو» اولین ساخته هوشنگ گلمکانی منتقد سینما یکی از این آثار است. رضا کیانیان بازیگر مشهدی سینما یکی از بازیگران اصلی این فیلم بود. او فیلم «بعد از اتفاق» به تهیه‌کنندگی شهاب حسینی را هم در جشنواره داشت که این اثر هم از ادامه مسیر بازمانده است.

از دیگر بازیگران خراسانی که حضور در فجر را از دست داده‌اند می‌توان به ستاره اسکندری اشاره کرد. او امسال با فیلم «خورشید آن ماه» در مقام کارگردان متقاضی حضور در فجر شد که این اثر نظر هیئت داوران را جلب نکرد. این بازیگر در دو فیلم توقیفی «چپ‌راست» و «قاتل و وحشی» نیز نقش‌آفرینی کرده‌بود. مهران احمدی و میترا حجار هم حضور در فجر را با تأیید نشدن آثارشان از دست دادند. احمدی در «روز ششم» و «لیپار» و حجار در «نیلگون»، «غیبت موجه» و «خوره» به ایفای نقش پرداخته بودند.

از دیگر آثاری که از حضور در این دوره جشنواره بازمانده‌اند می‌توان به فیلم «حکم تجدید نظر» ساخته محمدامین کریم‌پور چهره شناخته شده اینستاگرام اشاره کرد. شهاب حسینی و مریلا زارعی نیز که به ترتیب در فیلم‌های «طلاخون» ساخته ابراهیم شیبانی و «کارو» به کارگردانی احمد مرادپور بازی کرده بودند، بارد این آثار حضور در جشنواره را از دست داده‌اند. فیلم «صحنه‌زنی» که با گریم‌های متفاوت بازیگرانش مجید صالحی و بهرام افشاری پیش از این توجهات را به خود جلب کرده‌بود دیگر اثری است که از ادامه حضور در جشنواره بازمانده‌است.

علیرضا صمدی کارگردان این اثر در پی پذیرفته نشدن فیلمش در واکنش تندی نوشت: «یکشنبه هفته گذشته فیلم برای داورها نمایش داده می‌شود با پروانه نمایش. به ما خبر می‌رسد فیلم در چند بخش کاندیدا جدی است. پنجشنبه شب ساعت ده شب دوباره با من تماس گرفته می‌شود که فیلم را دوباره پروانه نمایش می‌خواهد ببیند و بعد همه چیز تبدیل به سکوت می‌شود.» در پی این حواشی ایجاد شده محمدمهدی طباطبایی‌نژاد در گفت‌وگویی با ایسنا در پاسخ به اینکه آیا به‌جز «قاتل و وحشی» که مشکل ممیزی داشته فیلم دیگری بوده که به این دلیل در میان نامزدها نباشد؟ گفته‌است: اصلا این طور نبوده و به‌جز همین یک فیلم که اصلاً در اختیار جشنواره قرار نگرفته تا داوران ببینند، بقیه فیلم‌ها توسط هیئت داوری دیده شده و هر آنچه در بخش سودای سیمرغ نیست در واقع در سبد انتخاب داوران قرار نداشته است.

او همچنین یادآور شده: باید به این نکته توجه کرد که این ۱۶ فیلم آثاری هستند که هر کدام در بخش‌هایی از جشنواره نامزد شده‌اند. در سال‌های قبل هیئت انتخاب فیلم‌های واجد نمایش در جشنواره را انتخاب می‌کرد و بعد داورها، کاندیداها را انتخاب می‌کردند که تعدادشان همیشه تقریباً همین مقدار بود. در واقع در دوره‌های قبل ممکن بود آثاری را در جشنواره داشته باشیم که در هیچ شاخه‌ای نامزد نمی‌شدند و امسال فقط نامزدها معرفی شده‌اند.

این رویداد هم توضیح داد: به دلیل شرایط کرونایی امسال اختتامیه نخواهیم داشت و فقط برگزیدگان را معرفی می‌کنیم.

حکیمی خاطرنشان کرد: در هر بخش سه برگزیده معرفی می‌شوند که به نفر اول ۱۵۰۰ یورو، نفر دوم، ۱۰۰۰ یورو و نفر سوم ۷۵۰ یورو اهدا خواهد شد، همچنین یک جایزه ویژه دبیر جشنواره به مبلغ ۱۰۰۰ یورو هم درنظر گرفته شده است. به گفته او کتاب جشنواره هم در سال آینده منتشر می‌شود، همچنین باتوجه به شرایط، نمایشگاهی از آثار در شهرهای تهران، مشهد و برخی دیگر از مراکز استان‌ها برگزار خواهد شد. امین ابراهیمی دبیر اجرایی جشنواره هم با اشاره به جمع‌آوری ۶۰ هزار ایمیل عکاسان بین‌المللی گفت: راه‌های متعددی برای پیدا کردن ایمیل افراد وجود دارد اما ما به آن‌ها اکتفا نکردیم و دنبال ایمیل‌های فعال مربوط به عکاسان مرتبط رفتیم تا بتوانیم اطلاع‌رسانی‌های لازم را در فضای بین‌الملل انجام دهیم. درباره عکاسان ایرانی هم با کمک اهالی رسانه اطلاع‌رسانی‌ها صورت می‌گیرد.

به گفته او امکان شرکت برای عکس‌هایی که با دوربین حرفه‌ای یا دوربین تلفن همراه گرفته شده‌اند وجود دارد و ملاک تنها کیفیت عکس است. علاقه‌مندان می‌توانند از امروز تا ۱۰ اسفند با مراجعه به سایت photo.mazaar.net مراحل ثبت‌نام و ارسال آثارشان را انجام دهند. اسامی برگزیدگان نیز ۲۰ اسفند اعلام خواهد شد.

توان‌بخشی بچه‌هاست» مدیرعامل مؤسسه خیریه همدم با بیان این جمله خاطرنشان کرد: خوشحالیم در این راستا بچه‌ها، هنرمند بودند و کارشان باعث شد خوب در اجتماع حاضر شوند. در هفته جهانی معلولان، جشنواره‌ای داشتیم که به صورت مجازی برگزار شد و در آنجا دکلمه ندا، یکی از مددجویان ما رتبه اول جشنواره را دریافت کرد. او کلاس هشتم است و اکنون به صورت مجازی درس می‌خواند.

اکسپو، خیر مطلق است

در ادامه، علیرضا سپاهی لایین نیز در این نشست گفت: با توجه به اینکه فعالیت‌های هنری به رکود کشیده شده بود، این اتفاق مبارک است و ما میزبان جامعه عکاسی هستیم. نگارخانه همدم، یکی از دو نگارخانه بزرگ شهر است و با توجه به مساحتش در شرایط اضطراری کمک می‌کند رویدادهای هنری برگزار شود.

او افزود: امیدوارم به همت مردم و رسانه‌ها این رویداد هنری به بهترین شکل رقم بخورد. کار مؤسسه توان‌بخشی، نگهداری از ۴۰۰ دختر بی‌سرپرست و کم‌توان ذهنی از سنین هفت تا پنجاه‌سالگی است. از آنجا که مؤسسه به صورت هیئت‌امنایی اداره می‌شود، باید گفت در کنار یارانه‌ای که سازمان بهزیستی می‌دهد، بقیه مخارج دختران را مردم تأمین می‌کنند.

فروش مجازی آثار ممکن است

به گفته فرشته کاملان، دبیر اجرایی اکسپوی عکس همدم رویداد هنری یاد شده از سال ۹۰ شروع به کار کرده است: تاکنون ۱۵۰۰ عکاس در این رویداد هنری شرکت کرده‌اند، همچنین پارسال ۲۲۶ عکاس برای شرکت در اکسپو، اثر ارسال کردند که در نهایت ۱۰۷ اثر، شامل ۵۹ اثر در بخش آزاد و ۴۸ اثر در بخش ایران به اکسپو راه یافتند. او تفاوت ششمین اکسپوی همدم با سال‌های گذشته را در مشارکت یکی از داوران در بخش ارسال اثر خواند و گفت: رویداد هنری همدم را با نام «اکسپو» معرفی کردیم زیرا فروش آثار صددرصد به نفع مؤسسه است و در سال‌های پیشین عکاسانی از کشورهای سوئد، آلمان و ترکیه در آن شرکت می‌کردند. از دیگر ویژگی‌های نمایشگاه امسال، حضور مددجویانِ عکاس همدم با ۱۲ اثر است. ۱۸ دختر مؤسسه همدمِ از سالِ ۹۳ در دوره‌های عکاسی آموزش دیدند و در واقع این نمایشگاه از سال ۹۴ به خاطر حضور عکاسان همدم در کنار هنرمندان حرفه‌ای برگزار می‌شود. دبیر اجرایی اکسپوی عکس همدم خاطرنشان کرد: علاوه بر، برپایی نمایشگاه، امکان فروش مجازی آثار نیز به وجود آمده است، زیرا ممکن است به علت تهدید کرونا ومیسر نشدن مراجعه حضوری، در مقایسه با سال‌های قبل فروش آثار کم باشد.

نقد و نظر درباره سووشون» اثر جدید همایون شجریان در گفت‌وگو با محمد حقگو و علیرضا بدیع

«همایون» کجاستی؟

لیلا کوچک‌زاده
l.kouchakzadeh@shahraranews.ir

زندگی با موسیقی

چند روز پس از آن دست‌خط طلایی، نقش‌شده بر مزار اسطوره موسیقی ایران و هدیه به مردم، همایون شجریان هم به دل‌های سوگواری که عزیزی را از دست داده‌اند، هدیه دیگری تقدیم کرد. او با رونمایی از قطعه «سووشون» در صفحه شخصی خود که علاوه بر اشاره‌های تاریخی و ادبی، عبارت آشنای «جان پدر کجاستی» را تکرار می‌کرد، تحسین‌برانگیز شد و بار روانی، عاطفی بسیاری ایجاد کرد. گرچه پس از انتشار این قطعه، منتقدان بر این باور بودند که سوگ، بر همایون سایه انداخته و تا روزهای اوجش فاصله دارد و این قطعه را با توجه به اشراف او به شعر و موسیقی، در حد همایون ندانستند. قطعه «سووشون» با موسیقی تهمورس پوراناظری، شعر پوریا سوری، تک‌نوازی کمانچه سهراب پوراناظری و هم‌آوایی سحر محمدی و دنیا کمالی و با آواز همایون شجریان، ساخته شده است. برای نگاه دقیق‌تر به قطعه «سووشون» با علیرضا بدیع شاعر و غزل‌سرای معاصر خراسانی و محمد حقگو موسیقی‌دان، آهنگ‌ساز خراسانی درباره ویژگی‌های شعر و موسیقی این اثر گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

بدون تنظیم در آهنگ‌سازی

محمد حقگو در مقام موسیقی‌دان و آهنگ‌ساز، همایون شجریان را خواننده‌ای پرتکنیک، بااحساس و توانمند می‌داند که حتی اگر آواز ایرانی را بدون تمرین و بدون ارکستر بخواند، بازهم تأثیرگذار است. اما به نظر او قطعه «سووشون» در سطح همایون نیست.

او می‌گوید: سطح این کار، هنری و بحث کردنی نیست، در این قطعه با غمی روبه‌رو هستیم که سعی می‌کند موقعیت دوگانه فوت استاد شجریان و کلام «جان پدر کجاستی» را که اشاره به حادثه کابل دارد، با نهایت سوزوگداز بیرون بکشد. در حالی که چیزی به عنوان تنظیم در آهنگ‌سازی آن وجود ندارد و از نظر سطح هنری، آن را باید مانند فیلمی خوب در صنعت بالیوود در نظر گرفت.

هنرمند باید در جایگاهی بالاتر از خواست مردم قرار بگیرد و مردم را به سمت آثار مطلوب هنری هدایت کند و سلیقه آن‌ها را ارتقا بدهد تا مردم آرام آرام خود را با آن سلیقه فاخر انطباق بدهند

این نوازنده سنتور در ادامه اضافه می‌کند: بیش از نیم قرن از ترانه‌ای مانند «مرغ سحر» یا «رویای هستی» استاد بنان گذشته است و مردمی که آن ترانه‌ها را گوش می‌کردند در آن سطح از موسیقی ایرانی قرار می‌گرفتند و حالا اگر قطعه‌ای مانند «سووشون»، بین مردم اقبال دارد که همین‌طور است، باید آن را غروبی بر موسیقی دانست. به گفته حقگو این موضوع به این برمی‌گردد که تولیدات موسیقی امروز، سخیف و سطح پایین شده است و درنتیجه این کار به عنوان کار خوب در نظر گرفته می‌شود. چون مابه‌ازای آن را نداریم.

همایون در نقد همایون

این آهنگ‌ساز خراسانی با بیان اینکه اگر قرار باشد کسی به همایون شجریان نقدی کند، آن شخص خود شجریان است، می‌گوید: همایون در موسیقی متخصص است. شعر را می‌شناسد و بی‌گمان، متوجه ایرادها هست و تلاشش را کرده با تکنیک، کاستی‌های این قطعه را برطرف کند. اما از همایون که او را و آثارش را شاهکار می‌دانیم، انتظار کارهای بسیار بهتری داریم.

او در ادامه اضافه می‌کند: هنرمند باید در جایگاهی بالاتر از خواست مردم قرار بگیرد و مردم را به سمت آثار مطلوب هنری هدایت کند و در طول تاریخ سلیقه آن‌ها را ارتقا بدهد تا مردم آرام آرام خود را با آن سلیقه فاخر انطباق بدهند. مرحوم پیرنیا در برنامه گل‌ها اساسا موسیقی ایرانی را برای مردم ایران ترجمه کرد و موجب درک زیبایی‌های موسیقی ایرانی شد و مردم را به سمت آن کشاند. اما آن نگاه دیگر وجود ندارد و هنرمند خودش را در معرض انتقاد گروهی جامعه قرار نمی‌دهد و متأسفانه زمانه ما طوری شده است که هنر ابزاری برای اقتصاد شده و بیشتر جنبه‌های فروش کار مطرح است.

تصنیفی با زبان کهنه

«همایون شجریان با تلفیق دو حادثه کار پسندیده‌ای کرده که نشان از دغدغه اجتماعی او دارد و این عالی است. اما از نظر ملودی قطعا این کار پایین‌تر از کارهای مشترک دیگر همایون و پوراناظری قرار می‌گیرد. کاری که در آن حرکت و تنوع ملودی نیست و هیجانی در شنونده ایجاد نمی‌کند» علیرضا بدیع در ابتدا نقبی به موسیقی کار می‌زند و سپس شعر این قطعه را تصنیفی سست و نازل می‌داند که زبان آن کهنه، ملال‌آور و کلیشه‌ای و خسته‌کننده است و حتی جاهایی بی‌معناست.

این شاعر خراسانی درباره کهنگی زبان این شعر، توضیح می‌دهد: شاعر سروده، «دیده ز اشک خون کنم» یا «سوی من آ که خسته‌ام». در فضای موسیقی امروز، دیگر کسی حرف اضافه «ز» را به کار نمی‌برد و آخرین استفاده از آن به غزل‌های کلاسیک دهه هفتاد و هشتاد برمی‌گردد. همچنین درباره فعل «آ»، یعنی آوردن بن مضارع بدون پیشوند «ب»، در ترانه امروز این بهره معمول نیست و در ادبیات کلاسیک، سابقه دارد.

بی‌توجه به محتوا، دربند قافیه

به گفته این غزل‌سرای معاصر، در این تصنیف، کلمات، کلیشه‌ای، واکس‌خورده و نخ‌نما هستند و حتی یک کلمه امروزی به‌جز «سووشون» که البته آن هم به آیینی قدیمی اشاره دارد، دیده نمی‌شود. کلمه‌ای خوش‌رنگ و لعاب که دلمان به بودنش خوش باشد.

او به بی‌معنا بودن بعضی از عبارت‌ها نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «شعر به خون نشسته‌ام- ساز دل شکسته‌ام- سوی من آ که خسته‌ام» خوب این عبارت‌ها دو حالت معنایی دارد. شعر به خون نشسته هستم، ساز دل شکسته هستم، ولی وقتی ناگهان شاعر می‌گوید سوی من آ که خسته هستم، این‌ها باهم ارتباط معنایی پیدا نمی‌کنند و معنا گسسته می‌شود. در حالت دوم نیز این‌گونه می‌توان خواند که شعر به خون نشستهِ من، سازِ دل شکستهِ من، سوی من آ که خَسته هستم. اگر این‌گونه نیز بخوانیم، شعر از نظر معنایی دچار مشکل و پریشانی می‌شود.

بنابراین به نظر می‌رسد شاعر فقط می‌خواسته، خسته و شکسته و نشسته را با هم قافیه کند که به این ترکیب‌های بی‌معنا دست زده است و این فقط قافیه است که شاعر را به دنبال خود می‌کشد.

بدیع درباره عبارت «داغ تو را جنون کنم» نیز می‌گوید: منظور شاعر این است که داغ تو مرا مجنون کرده است اما این بیت، به لحاظ دستوری دچار مشکل است و اگر شاعر می‌گفت داغ تو را شعر کنم یا نظم کنم یا داستان کنم، از نظر معنا پذیرفتنی بود و همه این‌ها نشان از بی‌توجهی شاعر به محتوای شعر دارد.

پوسترهای «جایزه فیروزه» و «مکتب سلیمانی» رونمایی شدند

پوستر فراخوان جشنواره «جایزه فیروزه» و مسابقه کتاب‌خوانی «مکتب سلیمانی» با حضور مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی رونمایی شد. جعفر مروارید در این مراسم با بیان اینکه نباید قطار فرهنگ و هنر در شرایط کرونا متوقف شود گفت: فضای مجازی بستری مناسب برای تحقق این مطلوب است. این ۲برنامه نیز با توجه به ادامه تقویت زیست کرونایی در کشور، در فضای مجازی انجام می‌شود.او با اشاره به برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب تهران یادآور شد: تکثر در فروش و استقبال خوب مردم نشان می‌دهد که ما می‌توانیم همین مدل را در سایر فعالیت‌های فرهنگی و هنری نهادینه کنیم.در ادامه این جلسه افشین تحفه‌گر معاون فرهنگی و رسانه‌ای اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی خاطرنشان کرد: جشنواره «جایزه فیروزه» (جشنواره کالا و محصولات فرهنگی) به منظور حمایت از تولید ملی و تحقق شعار سال، با همکاری سازمان اجتماعی فرهنگی شهرداری مشهد برگزار می‌شود.

او آخرین مهلت ارسال آثار را ۳۰بهمن ۱۳۹۹ اعلام کرد و گفت: علاقه‌مندان می‌توانند آثار خود را از طریق سامانه تخصصی جشنواره فیروزه ارسال کنند.

تحفه‌گر درباره مسابقه بزرگ کتاب‌خوانی مکتب سلیمانی نیز توضیح داد: مسابقه کتاب‌خوانی «مکتب سلیمانی» به همت مؤسسه فرهنگی هنری «شهید روحی» و با حمایت معاونت فرهنگی وزارت ارشاد و معاونت فرهنگی و رسانه‌ای اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان در دو بخش بزرگ‌سال و کودک و نوجوان برگزار می‌شود.

به گفته او، مسابقه بزرگ‌سال براساس کتاب «رفیق خوشبخت ما» و بخش کودک و نوجوان براساس کتاب «قهرمان من» است. همچنین آخرین مهلت شرکت در مسابقه کتاب‌خوانی «مکتب سلیمانی» یکم اسفند است و علاقه‌مندان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به نشانی اینترنتی www.m-ketab.ir مراجعه کنند.

پخش فصل دوم «جلال» در دهه فجر

فصل دوم سریال «جلال»، در دهه فجر روی آنتن تلویزیون می‌رود. این مجموعه در ۲۶ قسمت و با مدت زمان مجموع ۱۰۴۰ دقیقه برای پخش از شبکه یک سیما تولید شده است. حسن نجفی نویسنده و کارگردان سریال «جلال» در گفت‌وگو با خبرگزاری صبا، درباره فصل دوم سریال «جلال» توضیح داد: این فصل ۵ تا ۶ برابر فصل گذشته کار داشت، همچنین محدودیت‌های زمانی و کرونایی کار ما را سخت‌تر کرد.

او با اشاره به اینکه این مجموعه در شهرهای تبریز و اهواز جلوی دوربین رفته، گفت: در فصل اول به اتفاقات سال‌های ۱۳۳۸ تا ۱۳۵۶ پرداختیم و در فصل دوم قرار است به رخدادهای اجتماعی سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۶۲ بپردازیم.

به گفته نجفی این سریال در ۶ فصل و یا بیشتر ساخته خواهد شد و قصه سریال تا دوره معاصر ادامه خواهد داشت.

حمیرا ریاضی، عمار تفتی، همایون ارشادی، هادی افتخارزاده، شیوا خسرومهر، شهرام عبدلی، افشین سنگ چاپ و جواد قامتی، از جمله بازیگرانی هستند که جلوی دوربین فصل دوم «جلال» رفته‌اند.

«هری‌پاتر» سریال می‌شود

یک سریال لایواکشن از مجموعه «هری‌پاتر» برای شبکه برخط HBO Max در دست ساخت است. به گزارش گروه فرهنگی ایرنا از پایگاه اطلاع‌رسانی هالیوود ریپورتر، سریالی که طرفداران دنیای هری‌پاتر مدت‌ها در انتظارش بودند در مراحل اولیه تولید است. مدیران سرویس پخش اینترنتی HBO Max به منظور ساخت یک سریال لایواکشن از این مجموعه، جلساتی را با چند نویسنده برگزار و ایده‌های مختلف در این باره را بررسی کرده‌اند.

با این حال همه چیز فعلا در مراحل اولیه بوده و جزئیات بیشتری در این باره منتشر نشده است؛ هنوز نویسنده و بازیگری برای این پروژه انتخاب نشده و روشن نیست این سریال، در صورتی که به مرحله فیلم‌برداری برسد، کدام بخش از داستان هری‌پاتر را به تصویر خواهد کشید. البته برای HBO Max و کمپانی برادران وارنر که امتیاز مجموعه هری‌پاتر را با نویسنده این اثر شریک هستند، گسترش این دنیای جادویی از اولویت‌های اصلی است. بنابراین با توجه به ارزشی که مجموعه سینمایی هری‌پاتر برای کمپانی برادران وارنر دارد خبر ساخت چنین سریالی چندان غافل‌گیر کننده نبود. هفت کتاب هری‌پاتر به قلم جی.کی.رولینگ با بیش از ۵۰۰ میلیون نسخه فروش در جهان، یکی از محبوب‌ترین مجموعه کتاب‌های تاریخ به شمار می‌رود. با اقتباس از این کتاب‌ها، ۸ فیلم بلند ساخته شد که در مجموع حدود ۸ میلیون دلار در گیشه جهانی فروش کردند.